

RESOLUCIJA EVROPSKEGA PARLAMENTA (EU) 2020/1857**z dne 14. maja 2020****s pripombami, ki so del sklepa o razrešnici glede izvrševanja proračuna Skupnega podjetja Shift2Rail za proračunsko leto 2018**

EVROPSKI PARLAMENT,

- ob upoštevanju sklepa o razrešnici glede izvrševanja proračuna Skupnega podjetja Shift2Rail za proračunsko leto 2018,
 - ob upoštevanju člena 100 in Priloge V Poslovnika,
 - ob upoštevanju mnenja Odbora za promet in turizem,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za proračunski nadzor (A9-0055/2020),
- A. ker je bilo Skupno podjetje Shift2Rail (v nadaljnjem besedilu: skupno podjetje) ustanovljeno junija 2014 z Uredbo (EU) št. 642/2014⁽¹⁾, in sicer za deset let;
- B. ker so ustanovni člani Evropska unija, ki jo zastopa Komisija, in partnerji iz železniške industrije (glavni deležniki, vključno s proizvajalci železniške opreme, železniški prevozniki, upravljavci infrastrukture in raziskovalni centri), drugi subjekti pa lahko v skupnem podjetju sodelujejo kot pridruženi člani;
- C. ker so cilji skupnega podjetja vzpostaviti enotno evropsko železniško območje, povečati privlačnost in konkurenčnost evropskega železniškega sistema, zagotoviti prehod s cestnega na druge oblike prevoza ter ohraniti vodilni položaj evropske železniške industrije na globalnem trgu;
- D. ker skupno podjetje od maja 2016 samostojno deluje;

Splošno

1. ugotavlja, da je Računsko sodišče v svojem poročilu o zaključnem računu skupnega podjetja za proračunsko leto 2018 (v nadaljnjem besedilu: poročilo Računskega sodišča) navedlo, da zaključni račun skupnega podjetja v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja njegov finančni položaj na dan 31. decembra 2018 ter njegov poslovni izid, njegove denarne tokove in spremembe v čistih sredstvih za tedaj končano leto v skladu z njegovimi finančnimi pravili in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije;
2. je seznanjen, da je v poročilu Računskega sodišča navedeno, da so transakcije, povezane z letnimi računovodskimi izkazi skupnega podjetja za proračunsko leto 2018, v vseh pomembnih vidikih zakonite in pravilne;
3. ugotavlja, da je najvišji prispevek Unije k dejavnostim skupnega podjetja 450 000 000 EUR, ki se izplača iz proračuna programa Obzorje 2020; ugotavlja, da morajo člani skupnega podjetja iz industrije prispevati sredstva v vrednosti vsaj 470 000 000 EUR, ki vključujejo stvarni in denarni vložek za operativne dejavnosti in upravne stroške skupnega podjetja v višini vsaj 350 000 000 EUR in stvarni vložek v višini vsaj 120 000 000 EUR za dodatne dejavnosti skupnega podjetja;
4. ugotavlja, da je učinkovito komuniciranje bistven element uspešnih projektov, ki jih financira Unija; meni, da je pomembno povečati prepoznavnost dosežkov skupnega podjetja in širiti informacije o njihovi dodani vrednosti; poziva skupno podjetje, naj si prizadeva za proaktivno komunikacijsko politiko ter javnost obvešča o rezultatih svojih raziskav, na primer prek družbenih medijev ali drugih medijskih kanalov, s čimer bo povečalo ozaveščenost javnosti o učinku podpore Unije, zlasti kar zadeva uvajanje na trg;

⁽¹⁾ Uredba Sveta (EU) št. 642/2014 z dne 16. junija 2014 o ustanovitvi Skupnega podjetja Shift2Rail (UL L 177, 17.6.2014, str. 9).

5. poziva Računsko sodišče, naj oceni smiselnost in zanesljivost metodologije za izračun in vrednotenje stvarnih vložkov; predlaga, naj se pri tem ocenita zasnova in trdnost smernic za izvajanje postopka za stvarne vložke in tako izboljša načrtovanje, poročanje in potrjevanje teh vložkov;

Upravljanje proračuna in finančno poslovanje

6. je seznanjen, da je končni proračun za proračunsko leto 2018, ki je bil na voljo za izvrševanje, vključeval odobritve za prevzem obveznosti v višini 84 756 000 EUR in odobritve plačil v višini 71 890 204 EUR; poudarja, da je stopnja porabe odobritev za prevzem obveznosti znašala 100 %, odobritev plačil pa 82,3 %, s čimer je bila predvsem za odobritve plačil nizka; je seznanjen, da je to, da je bila stopnja izvrševanja odobritev plačil nižja od pričakovane, posledica tega, da še ni bila izdana sodna odločba glede članstva v skupnem podjetju; je seznanjen, da je bila stopnja izvrševanja odobritev plačil v naslovu 2 (upravni odhodki, ki predstavljajo 3 % proračuna skupnega podjetja) nizka (63,4 %), kar je posledica tega, da so dobavitelji račune v okviru večletnih okvirnih pogodb izstavljali z zamudo; ugotavlja tudi, da je šlo pri večini plačil skupnega podjetja v letu 2018 za vmesna plačila za projekte v okviru programa Obzorje 2020, ki so bili izbrani na podlagi razpisov za zbiranje predlogov v letih 2015 in 2016, pa tudi za plačila za vnaprejšnje financiranje projektov v okviru programa Obzorje 2020, ki so bili izbrani na podlagi razpisov za zbiranje predlogov v letu 2018;
7. ugotavlja, da je skupno podjetje od sredstev v višini 411 200 000 EUR (vključno z najvišjim denarnim prispevkom Unije v višini 158 900 000 EUR in denarnim prispevkom članov iz industrije za upravne stroške skupnega podjetja v višini 6 500 000 EUR) do konca leta 2018 za izvajanje prvega sklopa projektov prevzelo obveznosti v višini 84 756 000 EUR in izvršilo plačila v višini 59 155 000 EUR; to kaže, da je skupno podjetje sklenilo soodvisne večletne sporazume o dodelitvi nepovratnih sredstev in pogodbe o oddaji javnih naročil za izvedbo 39 % svojega raziskovalnega in inovacijskega programa, kar je v skladu z njegovim večletnim delovnim programom;
8. pozdravlja, da so člani iz industrije do konca leta 2018, tj. štiri mesece po tem, ko je skupno podjetje začelo izvajati svoje prve projekte v okviru programa Obzorje 2020, od 350 000 000 EUR prispevkov, ki naj bi jih zagotovili za operativne dejavnosti in upravne stroške skupnega podjetja, prijavili stvarni vložek v višini 63 700 000 EUR za operativne dejavnosti, od česar je bilo potrjenih 21 700 000 EUR; ugotavlja tudi, da so člani iz industrije, ki bi naj zagotovili prispevke v višini 120 000 000 EUR za dodatne dejavnosti skupnega podjetja, prijavili denarne prispevke v višini 6 500 000 EUR za druge dejavnosti zunaj delovnega načrta skupnega podjetja;
9. opaža, da so do konca leta 2018 skupni prispevki članov iz industrije znašali 252 300 000 EUR, denarni prispevek Unije pa 158 900 000 EUR;
10. ugotavlja, da je skupno podjetje leta 2018 na podlagi razpisov za zbiranje predlogov iz leta 2018 podpisalo 17 sporazumov o dodelitvi nepovratnih sredstev ter da je vrednost raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti, povezanih s temi razpisi, znašala 152 600 000 EUR, od tega naj bi skupno podjetje sofinanciralo do 77 300 000 EUR; ugotavlja, da so se ostali člani strinjali, da bodo svoje prošnje za sofinanciranje omejili na 44,44 % skupnih stroškov projekta, kar je v okvirnem programu Obzorje 2020 najnižji skupni odstotek; z obžalovanjem ugotavlja, da je pri razpisu v letu 2018 sodelovalo le 76 malih in srednjih podjetij (MSP) (leta 2017 jih je bilo 120), od katerih jih je sredstva prejelo 40 (leta 2017 jih je bilo 50), kar je 21,6 % vseh sodelujočih, ki so prejeli sredstva;

Uspešnost

11. ugotavlja, da bo tretji sklop ključnih kazalnikov uspešnosti zaradi narave projektov oblikovan na podlagi prvih rezultatov programa Obzorje 2020; prav tako ugotavlja, da je skupno podjetje še naprej razvijalo model za ključne kazalnike uspešnosti za merjenje prispevka raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti k njegovi uredbi; ugotavlja, da delo še poteka in da so bili decembra 2018 upravnemu odboru predstavljeni prvi rezultati;
12. opaža, da je stopnja stroškov upravljanja (administrativni/operativni proračun) še vedno nižja od 5 %, kar kaže, da je organizacijska struktura skupnega podjetja precej varčna in učinkovita;

13. je seznanjen, da je skupno podjetje pripomoglo k temu, da sta bili v železniški skupnosti vzpostavljeni kontinuiteta in skupna vizija za raziskave na področju železnic; ugotavlja, da je skupno podjetje prispevalo tudi k izgradnji zaupanja med akterji, ki sicer zunaj poslovnega konteksta ne bi imeli priložnosti za izmenjavo zamisli in skupnih interesov; meni, da bi bilo treba prisotnost železniških prevoznikov v skupnem podjetju postopoma okrepiti;
14. ugotavlja, da bi morale skupno podjetje prispevati k reševanju izzivov, s katerimi se sooča železniški sektor, pri tem pa se osredotočati na potrebe železniškega sistema in njegovih uporabnikov, tudi v državah članicah, ki na svojem ozemlju nimajo železniškega sistema; opaža, da skupno podjetje v ta namen v sodelovanju z deležniki in državami članicami izvaja program Shift2Rail ter raziskovalne in inovacijske dejavnosti v evropskem železniškem sektorju; ugotavlja, da bi bilo treba posebno pozornost nameniti spodbujanju konkretnih ukrepov, da se odpravijo preostale tehnične ovire in tako izboljša interoperabilnost, pa tudi ukrepom za bolj povezan, učinkovit in varen železniški trg Unije, pri čemer je končni cilj vzpostaviti enotno evropsko železniško območje;
15. ugotavlja, da je skupno podjetje leta 2018 objavilo razpis za zbiranje predlogov za nepovratna sredstva v obliki programa financiranja s pavšalnim zneskom, pri katerem so lahko sodelovali le njegovi člani; ugotavlja tudi, da pa so finančni strokovnjaki, ki so sodelovali pri ocenjevanju nepovratnih sredstev, v finančnih predlogih odkrili vrsto pomembnih odstopanj; skupno podjetje je v fazi priprave nepovratnih sredstev analiziralo pojasnila upravičencev za odstopanja in spremenilo pavšalni znesek, če je bilo to upravičeno; poziva skupno podjetje, naj finančne podatke v podatkovni zbirki upravičencev še naprej izboljšuje in v zbirno poročilo o ocenjevanju vključuje pomembne pripombe finančnih strokovnjakov; je seznanjen z odgovorom skupnega podjetja, da dosledno upošteva vse pravne in finančne vidike Sklepa Komisije C(2017) 7151 ⁽²⁾ in da je odredbodajalec zagotovil, da so bile ustrezno upoštevane tudi vse tehnične in finančne pripombe strokovnjakov; ugotavlja tudi, da se bo z upoštevanjem priporočila Računskega sodišča celoten postopek v okviru razpisa za leto 2019 še izboljšal;
16. na podlagi letnega poročila o dejavnostih skupnega podjetja za leto 2018 ugotavlja, da iz ključnih kazalnikov uspešnosti v zvezi z uravnoteženo zastopanostjo spolov za zadevno leto izhaja, da je bil delež žensk v upravnem odboru s samo 15 % zelo nizek, medtem ko je njihov delež med vsemi zaposlenimi skupnega podjetja znašal 34 %, med člani znanstvenega odbora pa 40 %;

Izbor osebja in zaposlovanje

17. ugotavlja, da je skupno podjetje leta 2018 v skladu s kadrovskim načrtom zaposlilo dva napotena nacionalna strokovnjaka, v dogovoru s proračunskim organom pa še tretjega, ki bo za obdobje enega leta nadomestil enega od vodjev programov;
18. ugotavlja, da je ekipo skupnega podjetja konec leta 2018 sestavljalo 22 uslužbencev, v kadrovskem načrtu pa je predvidenih 23;

Notranja kontrola

19. ugotavlja, da je skupno podjetje uvedlo zanesljive postopke predhodne kontrole na podlagi finančnih in operativnih pregledov dokumentacije ter da je skupna revizijska služba Generalnega direktorata Komisije za raziskave in inovacije pristojna za naknadno revizijo zahtevkov za povračilo stroškov za projekte programa Obzorje 2020; ugotavlja tudi, da je bilo iz razmer ob koncu leta 2018 razvidno, da so bili najpomembnejši standardi notranje kontrole povečini izvedeni, nekatere ukrepe pa je bilo treba končati še v letu 2019, predvsem revizijo modela ključnih kazalnikov uspešnosti;
20. ugotavlja, da je bila stopnja preostale napake za program Obzorje 2020 z 0,97 % po mnenju Računskega sodišča pod pragom pomembnosti; upošteva, da bi lahko skupno podjetje konec leta 2018 izračun stopnje napake pripravilo na podlagi štirih naknadnih revizijskih poročil, enega v zvezi z revizijo na podlagi tveganja in treh v zvezi z reprezentativnim vzorcem skupnega podjetja;

⁽²⁾ Sklep Komisije C(2017) 7151 z dne 27. oktobra 2017 o odobritvi uporabe povračila na podlagi pavšalnega zneska za upravičene stroške ukrepov v okviru okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje 2020 ter v okviru programa za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo (2014–2018).

21. je seznanjen, da služba za notranjo revizijo opravlja vlogo notranjega revizorja skupnega podjetja in zato posredno poroča upravnemu odboru in izvršnemu direktorju; ugotavlja, da je bil v okviru prve revizijske misije opredeljen profil tveganja skupnega podjetja, da bi lahko oblikovali triletni akcijski načrt za notranjo revizijo; ugotavlja, da je služba za notranjo revizijo junija 2017 predstavila strateški načrt notranje revizije za obdobje 2017–2019; prav tako ugotavlja, da je v skladu s tem načrtom leta 2018 opravila omejen pregled izvajanja standardov notranje kontrole; z zadovoljstvom opaža, da je bilo treba od petih priporočil vodstvu glede odprave ugotovljenih pomanjkljivosti, ki še niso bila v celoti izvedena, v letu 2019 sprejeti izvedbene ukrepe samo še za eno;
22. z obžalovanjem ugotavlja, da ob koncu leta 2017 za orodja Komisije za skupno upravljanje in spremljanje nepovratnih sredstev iz programa Obzorje 2020 še niso bili razviti specifični procesi, potrebni za obdelavo stvarnih vložkov skupnega podjetja; ugotavlja pa, da je izvršni direktor stvarne vložke leta 2018 potrdil;
23. ugotavlja, da je Komisija opravila vmesno oceno dejavnosti skupnega podjetja v okviru programa Obzorje 2020, ki je zajemala obdobje 2014–2016; je seznanjen, da je upravni odbor pripravil in junija 2018 sprejel akcijski načrt; upošteva, da se v sedanjem programu finančnega okvira ne bo obravnavalo vseh priporočil iz vmesne ocene; ugotavlja pa, da so se nekateri ukrepi iz akcijskega načrta že začeli izvajati, drugi pa naj bi bili izvedeni do leta 2020;

Druga vprašanja

24. vztraja, kako pomembno je sodelovanje med skupnim podjetjem in Agencijo Evropske unije za železnice (ERA); je seznanjen, da je agencija ERA sodelovala na sejah upravnega odbora skupnega podjetja in v skupinah, ki so pripravile večletni akcijski načrt; ugotavlja, da je skupno podjetje ocenilo zahteve za raziskave in inovacije, ki jih je posredovala agencija ERA, da bi se izognili podvajanju dejavnosti ter čim bolj povečali učinkovitost porabe javnih sredstev;
25. ugotavlja, da je v letu 2018 eden od pridruženih članov postal podružnica v stoddostni lasti ustanovnega člana, s čimer se je zastopanost ustanovnih članov v upravnem odboru povečala; opaža, da sedanji pravni okvir skupnega podjetja prevzemov med člani skupnega podjetja ne ureja v zadostni meri, kot tudi ne posledic, ki bi jih lahko ti imeli za uravnoteženo zastopanost članov v upravnem odboru; je seznanjen z odgovorom skupnega podjetja, da v skladu z njegovim veljavnim pravnim okvirom ni dovoljeno, da bi se vpliv ustanovnega člana na postopek odločanja in splošno upravljanje povečal; ugotavlja, da se bo ugotovitev Računskega sodišča upoštevala ob morebitni spremembi uredbe;
26. ugotavlja, da je bila vmesna ocena skupnega podjetja pripravljena v roku, ki je določen v pravnem okviru; z obžalovanjem ugotavlja, da v tej zgodnji fazi delovanja skupnega podjetja ni mogla doprinesiti največje možne dodane vrednosti k njegovemu postopku odločanja; je seznanjen z odgovorom skupnega podjetja, da je bila ocena dejansko opravljena na začetku obdobja delovanja skupnega podjetja, da pa je bilo to zahtevano v skladu z njegovo uredbo in programom Obzorje 2020 na splošno;
27. ugotavlja, da je bila fluktuacija zaposlenih v zadnjih dveh letih v celoti posledica fluktuacije pogodbenih uslužbencev; pozdravlja ukrepe, s katerimi se je skupno podjetje spoprijelo s to situacijo; ugotavlja, da je skupno podjetje zaposlilo agencijske delavce, ki predstavljajo približno 17 % vseh njegovih zaposlenih; je seznanjen z odgovorom skupnega podjetja, da je glavni razlog za to sedanja struktura kadrovskega načrta, ki skupnemu podjetju ne omogoča, da bi ponudilo enake ugodne zaposlitvene pogoje, kot jih nudijo drugi organi in institucije; ugotavlja, da so bili uvedeni nezavezujoči ukrepi za zmanjšanje visoke fluktuacije zaposlenih; poziva Komisijo, naj to zadevo še naprej spremlja;

Promet in turizem

28. poudarja, da sta cilja podjetja vzpostaviti enotno evropsko železniško območje ter izboljšati privlačnost in konkurenčnost evropskega železniškega sistema; poudarja, da bo železniški prevoz pri prihodnjih ukrepih Unije ključnega pomena za spodbujanje prehoda na nizkoemisijsko mobilnost in spopadanje z negativnimi zunanji učinki; poudarja, da je treba skupnemu podjetju zagotoviti finančne, materialne in človeške vire, ki jih potrebuje, da bo lahko izpolnilo te ključne cilje ter prispevalo k dejanskemu prehodu na druge oblike prevoza;
29. je seznanjen, da je bilo skupno podjetje v sklopu okvirnega programa Obzorje 2020 ustanovljeno leta 2014 kot javno-zasebno partnerstvo; je nadalje seznanjen, da se program podjetja Shift2Rail financira iz prispevkov Unije (prek operativnega proračuna skupnega podjetja) in stvarnih vložkov drugih članov, tj. osmih ustanovnih članov (razen EU) in 19 pridruženih članov;

30. ugotavlja, da je skupno podjetje leta 2018 doseglo napredek pri uresničevanju ciljev, s tem ko je pri izvrševanju programa Shift2Rail zagotovilo uspešno in učinkovito dobro finančno poslovanje; ugotavlja tudi, da je leta 2018 prišlo do napredka pri dejavnostih raziskav in inovacij, ki so se začele v letih pred tem in ki sedaj potekajo nemoteno in večinoma hitro; je seznanjen, da se je nov val dejavnosti raziskav in inovacij (razpis 2018) začel ob koncu leta; je nadalje seznanjen, da bodo skupni projektni stroški za dejavnosti, izvedene v letu 2018, po ocenah znašali 83 400 000 EUR;
31. poudarja, da je treba povečati privlačnost železnice za operaterje v prometu in potnike, da bi dosegli trajnostni prehod s ceste na železnico, ter ugotavlja, da bo naslednjih pet let odločilnih za uspeh železnic in da ima skupno podjetje ključno vlogo pri zagotavljanju cenejših, učinkovitejših in privlačnejših železnic;
32. poudarja, da same kretnice ali nedelujoče kretnice predstavljajo 25–30 % vseh vzdrževalnih del na železniškem omrežju in povzročajo znaten del infrastrukturnih stroškov; pozdravlja prizadevanja skupnega podjetja, da bi povečalo zanesljivost sistema in zmanjšalo stroške;
33. pozdravlja cilje skupnega podjetja, da bi stroške življenjskega ciklusa železniškega sistema prepolovilo, zmogljivost podvojilo ter zanesljivost in točnost povečalo za 50 %; poziva, naj se skupnemu podjetju zagotovijo človeški in finančni viri, ki jih potrebuje za uresničitev teh ciljev;
34. pozdravlja, da si skupno podjetje prizadeva uvesti avtomatsko upravljanje vlakov (ATO); opozarja, da je cestni prometni sektor dosegel večji napredek na področju avtomatizacije;
35. pozdravlja odločitev skupnega podjetja, da je svojemu upravnemu odboru v okviru delovnega programa za leto 2018 predlagalo sprejetje pavšalne stopnje nepovratnih sredstev, ki je bila nato izvršena prek pilotnega projekta pavšalne stopnje v delu razpisa za leto 2018, ki je bil namenjen članom;
36. meni, da je za pravno jasnost postopka odločanja in splošnega upravljanja podjetja izredno pomembno, da se pojasnijo določbe pravnega okvira podjetja glede prevzemov podjetij med člani iz industrije in njihove posledice za članstvo v upravnem odboru; zato poziva Svet, naj to vprašanje po možnosti obravnava tako, da sprejme spremembe Uredbe Sveta (EU) št. 642/2014;
37. ugotavlja, da je skupno podjetje leta 2018 začelo 14 reprezentativnih revizij svoje populacije in eno revizijo na podlagi tveganja (poleg 15 reprezentativnih revizij in ene revizije na podlagi tveganja, ki jih je začelo leta 2017), kar pomeni, da so revizije skupnega podjetja neposredno obsegale znesek 4 660 000 EUR; je seznanjen, da je skupna ugotovljena stopnja napake za tri reprezentativne revizije in revizijo na podlagi tveganja, ki je bila dokončana 31. decembra 2018, 0,94 % z uporabo navadnega povprečja oziroma 1,19 % z uporabo tehtanega povprečja; je seznanjen, da so tudi druge stopnje napak (reprezentativnih in preostalih) – čeprav zajemajo le omejen del – pod ciljno mejno vrednostjo 2 %;
38. pozdravlja, da skupno podjetje še naprej izvaja strategijo za preprečevanje goljufij za obdobje 2017–2020, v okviru katere ni bil ugotovljen noben primer, ko bi bilo potrebno natančno spremljanje zaradi ocenjenega visokega tveganja goljufije, prav tako pa noben dokument ni bil posredovan uradu OLAF v preiskavo.